

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję Rady 2000/819/WE w sprawie wieloletniego programu dla przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) (2001-2005)

COM(2004) 781 końcowy — 2004/0272 (COD)

(2005/C 234/03)

Dnia 11 stycznia 2005 roku Rada postanowiła, zgodnie z art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, odpowiedzialna za przygotowanie prac na ten temat, przyjęła swoją opinię w dniu 14 lutego 2005 r. Sprawozdawcą był **Antonello PEZZINI**.

Na 415 sesji plenarnej w dniu 9 marca 2005 r. Komitet przyjął jednogłośnie następującą opinię:

1. Słowo wstępne

1.1 Większość nowych Państw Członkowskich, które przystąpiły do UE w roku 2004, nie miało jeszcze okazji, aby szczególnie zajmować się polityką przedsiębiorczości, opracowywaną przez ostatnie dziesięciolecie na płaszczyźnie wspólnotowej, a w szczególności polityką wobec MSP. Niniejsza opinia, która pod względem przedmiotowym jest bardzo prosta, jednak ze względu na zasięg propozycji Komisji ma duże znaczenie, umożliwia odniesienie się do poszczególnych etapów tego zakresu polityki.

2. Zarys historyczny

2.1 Od drugiej połowy lat osiemdziesiątych za politykę przedsiębiorczości odpowiadały zasadniczo dwie dyrekcje generalne Komisji — Dyrekcja Generalna ds. polityki przemysłowej i DG XXIII, która zajmowała się przede wszystkim rzemiosłem i MSP. DG XXIII w bliskiej współpracy z organizacjami branżowymi organizowała w latach dziewięćdziesiątych corocznie dziesiątki spotkań, służących rozpoznaniu szczególnych potrzeb najmniejszych i małych firm.

2.2 W 1994 roku Komisja — również za sprawą DG XXIII — stworzyła Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI), którego cele to:

- 1) finansowanie sieci koniecznych do rozwoju przedsiębiorstw;
- 2) zwiększanie dostępności do kredytów, zwłaszcza dla MSP, poprzez poręczanie kredytów.

EFI zajmuje się obecnie wyłącznie tym ostatnim zadaniem.

2.3 Zalecenia, wynikające z wymienionych spotkań, były omawiane na trzech konferencjach europejskich, które odbyły się w 1990 roku w Awinionie, 1994 roku w Berlinie i 1997 roku w Mediolanie. Tysiące firm z Państw Członkowskich było obecnych na każdej z tych imprez.

2.4 W ich rezultacie w tym okresie DG ds. Przedsiębiorstw i DG XXIII zaproponowały programy dla przedsiębiorstw. Przy

czym inicjatywy DG XXIII dotyczyły przede wszystkim rzemiosła i MSP.

2.5 W roku 1997 uchwalono Trzeci Wieloletni Program dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (1997-2000), po czym został on przedstawiony związkom branżowym i przyjęty przez XXIII DG.

2.6 Rada Europejska, która na swoim nadzwyczajnym posiedzeniu w dniach 20-21 listopada 1997 roku w Luksemburgu zajmowała się wyłącznie tematem zatrudnienia, uchwaliła m.in. trzy konkretne inicjatywy wspierania konkurencyjności przedsiębiorstw i poprosiła Komisję o przedłożenie propozycji w sprawie wzmocnienia gospodarki i wzrostu zatrudnienia. Tymi trzema inicjatywami były w szczególności: Fundusz Środków na Uruchamianie Działalności Gospodarczej (European Technology Facility Start-up), Program Wspólnego Przedsięwzięcia Europejskiego (JEV) oraz System Poręczeń dla MSP (SME Guarantee Facility).

2.7 W roku 1998 Komisja przy bezpośrednim udziale EBI i EFI uruchomiła Inicjatywę na rzecz Rozwoju i Zatrudnienia (1998-2000), opartą na instrumentach uchwalonych w Luksemburgu.

2.8 W roku 1999 Rada, również w związku z decyzjami podjętymi na posiedzeniu Rady Europejskiej w Cardiff w 1998, wezwała w jednym z raportów do uwzględnienia w polityce przedsiębiorczości również koncepcji zrównoważonego rozwoju.

2.9 W roku 2000, w momencie, gdy prace nad czwartym Programem Wieloletnim były już dalece zaawansowane, przyjęto dwa dokumenty, które mają dla MSP podstawowe znaczenie:

- 1) Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw, uchwalona podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Santa Maria da Feira;
- 2) Karta Polityki wobec MSP, zainicjowana i przyjęta przez ministrów przemysłu krajów OECD.

2.10 Również w roku 2000 Europejska Rada z Lizbony zapoczątkowała znany proces lizboński, odnoszący się do gospodarki i społeczeństwa opartego na wiedzy, w który długoterminowo zaangażowane byłyby Komisja oraz Państwa Członkowskie.

2.11 Czwarty wieloletni program na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości (2001-2005), uchwalony w 2000 roku opierał się zarówno na wcześniejszych programach, jak i kulturowym rozwoju lat dziewięćdziesiątych.

3. Wprowadzenie

3.1 Czwarty program wieloletni MAP (*Multi Annual Programme*) dla przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) (2001-2005) został przyjęty w dniu 20 grudnia 2000 r. na okres od 1 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2005 r. z budżetem w wysokości 450 mln euro.

3.2 Celem programu jest polepszenie warunków ramowych dla przedsiębiorstw w Europie. Program jest koordynowany przez DG ds. Przedsiębiorstw i przewiduje trzy różne zakresy działań:

- polityka rozwoju przedsiębiorczości, która bazuje na badaniach i zaleceniach Komisji i Państw Członkowskich odnośnie polepszenia ogólnych warunków dla przedsiębiorczości;
- sieć Euro-Info-Centres (ośrodków informacji europejskiej), które wspierają różne instytucje informacyjne w całej Europie i ułatwiają przedsiębiorstwom dostęp od pomocy wspólnotowej oraz programów i instytucji pomocowych;
- instrumenty finansowe, których celem jest polepszenie warunków finansowych funkcjonowania przedsiębiorstw, w szczególności MSP.

3.3 Program ma następujące cele:

- wzmocnienie rozwoju i konkurencyjności przedsiębiorstw w umiędzynarodowionej gospodarce, opartej na wiedzy;
- wspieranie przedsiębiorczości;
- uproszczenie i udoskonalenie ram administracyjnych i regulacyjnych dla działalności gospodarczej;
- poprawa otoczenia finansowego dla przedsiębiorstw, zwłaszcza dla MSP;
- umożliwienie przedsiębiorstwom łatwiejszego dostępu do wspólnotowych usług pomocniczych, programów i sieci oraz poprawa koordynacji tych instrumentów;
- wsparcie realizacji Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw na szczeblu Wspólnoty.

3.4 Program jest realizowany przy pomocy trzech instrumentów:

- wymiana doświadczeń oraz identyfikacja dobrych praktyk wśród Państw Członkowskich;
- prowadzenie sieci Euro-Info-Centres (ośrodków informacji europejskiej), oferujących usługi i porady na temat kwestii europejskich przedsiębiorstwom we wszystkich regionach europejskich;
- dostarczanie MSP szeregu wspólnotowych instrumentów finansowych poprzez Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI).

3.5 W trakcie przygotowań do nowego programu wieloletniego (2006-2010) Komisja regularnie dokonywała ocen, które były przeprowadzane zarówno przez wewnętrznych, jak i niezależnych ekspertów. W celu uwzględnienia możliwie największej liczby propozycji, Komisja wypracowała dokument przedstawiający punkty, na których ma się opierać nowy program.

4. Istota propozycji Komisji

4.1 W jednym artykule proponuje się zmianę decyzji Rady 2000/819/WE⁽¹⁾ i przedłużenie okresu obowiązywania bieżącego Programu Wieloletniego do dnia 31 grudnia 2006 r. oraz zwiększenie finansowej kwoty referencyjnej o 81,5 mln EUR z 450 mln EUR na 531,5 mln EUR.

5. Uzasadnienie Komisji

5.1 Wyniki konsultacji publicznych oraz zalecenia zawarte w raporcie niezależnych ekspertów jednoznacznie sugerują szerszą podstawę dla analizy, rozwoju i koordynacji działań oraz specjalne działania, służące wspieraniu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw.

5.2 Tylko w latach 2003 i 2004 linie działań, przewidziane w Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw, uwzględniono wystarczająco jasno w rocznych programach roboczych Programu Wieloletniego. Konkretno wdrożenie zaleceń wyrażonych w Karcie wymaga jednak jeszcze wiele czasu.

5.3 W programie wieloletnim przewidziano wprawdzie różne działania w zakresie polityki przedsiębiorczości, jednak nie przekazuje on wystarczających impulsów odnośnie innowacji i współpracy między przedsiębiorstwami.

5.4 Działania przewidziane w PW kierują się koniecznością i potrzebami przedsiębiorstw w UE 15, jednak nie mogą być przystosowane w wystarczającym stopniu do potrzeb przedsiębiorstw w nowych Państwach Członkowskich.

⁽¹⁾ Dz.U. L 333 z 29.12.2000, str. 84. Decyzja ostatnio zmieniona decyzją nr 593/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 268 z 16.8.2004 r., str. 3).

6. Stanowisko EKES

6.1 Komitet w pełni zgadza się z propozycją Komisji, uważa jednak za sensowne, aby Komisja opracowała projekt, uwzględniający również ewentualne zalecenia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i innych podmiotów zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i funkcjonujący jako program ramowy, zawierający następujące aspekty:

- postęp osiągnięty w ostatnich latach w zakresie gospodarki opartej na wiedzy;
- nowe impulsy dla innowacji, które ze względu na konkurencyjność są konieczne w przedsiębiorstwach;
- tematy nowych perspektyw finansowych na lata 2007-2013;
- rzeczywiste potrzeby (zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw) artykułowane w nowych Państwach Członkowskich UE;
- cennych i koniecznych synergii z priorytetami nowych Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności;
- oczekiwania w szczególności w nowych Państwach Członkowskich w stosunku do zadań centrów informacji europejskiej.

6.2 Koncepcja trwającego do 2006 roku szóstego ramowego programu w dziedzinie badań i innowacji jest aktualnie rozważana w szerokim zakresie. Obecny program ramowy jest ukierunkowany na tematy z zakresu badań, które są wprawdzie niezwykle istotne dla dużych przedsiębiorstw, jednak nie przywiązuje większego znaczenia do innowacyjności i konkurencyjności, które są z kolei najważniejsze dla MSP. Dzięki dłuższemu okresowi do namysłu i czasowej koordynacji można umożliwić nowe dynamiczne synergii pomiędzy następnym programem ramowym w dziedzinie badań i innowacji a przyszłym programem na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości.

6.3 Niektóre instrumenty bieżącego programu wieloletniego nie przyniosły pożądaných wyników⁽²⁾: najprawdopodobniej odnoszą się do inicjatyw, które zostały podjęte po rozpoczęciu procesu lizbońskiego, jednak nie zostały skoordynowane z potrzebami małych i średnich przedsiębiorstw.

7. Wnioski i zalecenia

7.1 Państwa, które przystąpiły do UE w roku 2004, nie miały, tak jak stare Państwa Członkowskie, możliwości wzajemnej wymiany doświadczeń i udziału w wypracowaniu polityki w stosunku do przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, która oparta byłaby na solidnej i ogólnie akceptowanej podstawie.

7.2 Komitet jest zdania, że byłoby wysoce stosowne, by DG ds. Przedsiębiorstw zorganizowała w bieżącym roku lub w okresie, który wynika z przedłużenia okresu (tzn. w 2005 i 2006 roku) szereg spotkań z przedstawicielami związków MSP ze wszystkich Państw Członkowskich, których celem byłoby wyjaśnienie najlepszych praktyk i poruszenie specyficznych problemów nowych Państw Członkowskich. W ten sposób byłoby można ustalić różne aspekty, które następnie mogą być włączone do nowego Programu Ramowego.

7.3 Korzystając z informacji zgromadzonych w trakcie spotkań przygotowawczych, Komitet zaleca w ciągu 2006 roku zorganizowanie „Czwartej Europejskiej Konferencji Małych i Średnich Przedsiębiorstw” w jednym z Państw Członkowskich, które ostatnio przystąpiły do EU. Powinna ona w ramach szerszego przeglądu pokazywać możliwości rozwiązań problemów, wskazanych przez nowe Państwa Członkowskie w aspekcie polityki przedsiębiorczości.

7.4 Komisja powinna jak najszybciej wyjaśnić z Komitetem wskazówki, które wynikają z niezależnego badania zainicjowanego przez Komisję, i sprawdzić wyniki osiągnięte w ramach bieżącego programu wieloletniego. Ponadto przy pomocy swoich licznych członków, wywodzących się ze świata przedsiębiorstw, Komitet może już teraz wnieść istotny wkład, charakteryzujący się — podobnie jak jego wszystkie prace — dużym realizmem i zaangażowaniem.

7.5 Komitet podczas wieloletnich rozważań, m.in. dzięki wewnętrznemu dialogowi podczas wypracowywania opinii, doszedł do przekonania, że jeżeli działania służące rozwijaniu przedsiębiorczości mają być sensowne i konkretne, to musi po pierwsze dojść do intensywnej dyskusji zarówno ze stronami bezpośrednio dotkniętymi problemami przedsiębiorstw (przedsiębiorcami i pracownikami) jak i dyskusji wśród nich samych. Po drugie zaś należy wziąć pod uwagę, że problemów małych i średnich przedsiębiorstw nie da się porównać z problemami dużych przedsiębiorstw lub też jeśli są podobne, to w każdym przypadku są odmiennego charakteru, ponieważ dotyczą środków i działań, które znacznie różnią się od tych w przypadku dużych przedsiębiorstw. Podczas tworzenia koncepcji i stosowania nowych działań służących wspieraniu przedsiębiorczości musi być to zawsze uwzględniane.

7.6 Komitet pochwała zatem zaproponowane przedłużenie, wzywa jednak Komisję do wdrożenia inicjatyw zaleconych w niniejszej opinii oraz przedłożenia Parlamentowi Europejskiemu i Komitetowi sprawozdania z podjętych działań.

Bruksela, 9 marca 2005 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁾ Patrz w tym względzie negatywny rezultat programu JEV (Wspólne Przedsięwzięcie Europejskie), jak to wyrażono we wnioskach do dokumentu SEC(2004) 1460 z dn. 15.11.2004 r.